

ΑΛΛΗ ΜΙΑ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΙΚΗ ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΙΣ ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΕΣ ΠΑΤΡΙΔΕΣ ΕΓΙΝΕ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΑΠΟ ΤΑ Κ.Α.Π.Η.

14 Ιουνίου η μεγάλη μέρα. Ένα λεωφορείο με μέλη του ΚΑΠΗ υπό την ευθύνη του Προέδρου κου Θ-Χ Σταυριανίδη και με τη συντροφιά του Δημάρχου κου Γιώργου Κουτελάκη μετά της συζύγου του, της Αντ/ρχου κας Ιακωβάκη, του Αντ/ρχου κου Β. Βουργουτζή, του Δημ. Συμβούλου κου Τ. Τσακίρη κι ένα πλήθος μελών, με τις ψυχές πλημμυρισμένες από νοσταλγία και τις καρδιές έμπλεες αγάπης, περιέργειας και αγωνίας για ό,τι θ' αντίκριζαν στη γη πολύπαθων προγόνων...

Καθένας κουβαλούσε στα σώψυχά του τα δικά του αισθήματα και κρατούσε στα φιλοκάρδια του με λαχτάρα ό,τι άκουσε από παππούδες, πατεράδες, μανάδες και θειούς, για τις πατρίδες τους, που μας καλλιέργησαν στην ψυχή τη πεποίθηση πως είναι και δικές μας πατρίδες. Δεν θα ξεχάσω ποτέ την απέραντη συγκίνηση, όταν περιδιάβηκα τα σοκάκια και τα καλντερίμια της Κερασούντας κάτω από την Ακρόπολη της και πάτησα στα πατήματα της μάνας μου. Όταν με μόνο οδηγό μια φωτογραφία του σπιτιού των παππούδων μου, βρήκα δυο σπίτια ερειπωμένα που παρέπεμπαν σ' αυτό. Το αν ήταν ή δεν ήταν το σπίτι μας λίγη σημασία έχει πια. Κάπου εκεί γύρω θα ήταν. Κανείς δεν μπορούσε να με διαβεβαιώσει 86 χρόνια μετά. Και τα συναισθήματα ήταν αυτά που ήταν. Συγκλονιστικά. Τα ίδια συναισθήματα όταν τα μάτια αντίκρυσαν το Ημιγυμνάσιο της Κερασούντος και το Φροντιστήριο της Τραπεζούντος, ΣΧΟΛΙΑ ανώτερα (κυρίως το Φροντιστήριο της Τραπεζούντος, ένας από τους 4 φάρους του ελληνικού πνεύματος μετά την υποδούλωση, μαζί με τη Μεγάλη του γένους Σχολή της Κων/λης, την Ευαγγελική της Σμύρνης και τη Ζωσιμαία των Ιωαννίνων) κι από σημερινά Πανεπιστήμια. Είμαι περίφανος για τον πατέρα και το Θείο μου που απεφοίτησαν απ' αυτό. Γνώριζαν άπταιστα την ελληνική. Έπαιζαν στα δάχτυλα τη γραμματική και το συντακτικό της ελληνικής γλώσσας. Ήξεραν απ' έξω όλους τους αρχαίους συγγραφείς, αλλά κι εξ ίσου άρτια την άλγεβρα και την τριγωνομετρία. Το Φροντιστήριο της Τραπεζούντος, έπαιξε σημαντικό ρόλο στην ηθικοπνευματική ανάπτυξη των Ελλήνων Ποντίων και στη διαμόρφωση μιας υγιούς και διαυγέστατης εθνικής συνείδησης.

Το αεροπλάνο μας μετέφερε ατσαλάκωτους σε τρεις ώρες στην Άγκυρα. Κι από εκεί, σε άλλες τρεις το τούρκικο λεωφορείο, στην όμορφη Αμάσεια. Την περιβεβλημένη από απόκρημνα βουνά και τη χωρισμένη στα δυο από το θολό ποταμό Ίρη. Μαγεία, κυρίως το βράδυ με το φωτισμό, οι λαξευτοί τάφοι των Μιθριδατών βασιλέων της ελληνιστικής περιόδου, αιωρούμενοι επιβλητικά, κυριολεκτικά πάνω από τα σπίτια της Αμάσειας. Η Αμάσεια ήταν πατρίδα του γεωγράφου Στράβωνα και ιδιαίτερα γνωστή στους Ποντίους, από τις εξοντωτικές φυλακές, τα φρικτά δικαστήρια «ανεξαρτησίας» του Κεμάλ, που με συνοπτικές διαδικασίες το 1921 καταδίκασαν κι εξόντωσαν την εκλεκτή διανοήση της περιοχής με αγχόνες. Ανάμεσά τους, και τους μαθητές του Κολεγίου Ανατόλια της γειτονικής Μερζιφούντας.

Στα βόρεια της Αμάσειας, πάνω στην παραλία της Μαύρης Θάλασσας η ιστορική Αμισός ή Σαμψούς. Κτίσμα Μιλησίων αποίκων και Αθηναίων. Πόλη τότε αναρίθμητων ιδρυμάτων, φιλόπτωχων αδελφοτήτων, μουσικών και πολιτιστικών συλλόγων και πλήθους άλλων Σωματείων. Η πόλη ιστορικό ορόσημο (1919) για το διωγμό, τον εξαφανισμό και την εξελιχθείσα γενοκτονία του ποντιακού στοιχείου σ' όλο τον Πόντο.

Περάσαμε από πόλεις και κωμοπόλεις ονομαστές για την ιστορία, τον πολιτισμό και τα πάθη τους. Την Οινόη, την ωραιότερη επαρχία της Τραπεζουντιακής αυτοκρατορίας. Τα Πλάτανα, την περιοχή των Θεανών (Τόνιαληδες) που ήσαν ελληνικής ράτσας, εξισλαμισμένοι, ορεσειβιοί και τραχείς, αλλά με ωραία ελληνική φυσιογνωμία, γλώσσα και ελληνικούς χορούς. Την Πουλαντζάκη, πατρίδα του παππού μου, με τα πρωτοποριακά για την εποχή αλληλοδιδασκτικά σχολεία κι ελληνικότατη παιδεία. Τα Σούρμενα, κατά τον Αρειανό Σουσάρμενα. Την πολύπαθη Πάφρα στη δεξιά όχθη του Άλυος ποταμού. Την πόλη με τα λαμπρά εκπαιδευτήρια διάφορων βαθμίδων, όπως σοβαρές σχολές, παρθεναγωγεία και αρρεναγωγεία και κέντρο σθεναρής αντίστασης με τους ονομαστούς Παφραίους αντάρτες. Τη Φάτσα και τα Κωτύωρα.

Ιδιαίτερη συγκίνηση νιώσαμε στην περιοχή του ποταμού Όφι, ανατολικά της Τραπεζούντος.

Την περιοχή των περιβόητων εξισλαμισμένων κι ελληνόφωνων. Περιοχή μπροστά στην οποία ωχριά η Ελβετία. Ανάμεσα σε πανύψηλα όρη καταπράσινα και κατάφυτα από φουντουκίες κι έλατα από τη ρίζα των βουνών ως την κορυφή. Και νερά, νερά, νερά. Ποτάμια και λίμνες. Μείναμε έκθαμβοι στο Ουζούνγκιολ. Φάγαμε σε πανέμορφα σαλέ και προσωπικά (επιτρέψτε μου) συνεννοήθηκα με τους ντόπιους στην ποντιακή.

Περάσαμε από την Τρίπολη, την πατρίδα δύο αλησμόνητων φίλων. Του Λάκη Αφεντουλίδη και του Πάνου Ηλιάδη. Προσκύνησα γι' αυτούς τα άγια χώματα της πατρώας γης τους.

Στη Μερζιφούντα συγκλονισθήκαμε ιδιαίτερα στο αντίκρουσμα του ιστορικού κολεγίου Ανατόλια καθώς το κουφάρι του, θλιβερό απομεινάρι μιας πάλαί ποτε λαμπρής παρουσίας στο χώρο του πνεύματος, απελπιστικά μόνο κι έρημο, δεσπόζει της περιοχής, για να θυμίζει στον επισκέπτη το πέρασμα από εκεί ενός πολιτισμού μοναδικού και απaráμιλου.

Στην Τραπεζούντα μείναμε τρεις μέρες κάνοντάς την ορμητήριο για τις πιο συγκλονιστικές στιγμές του οδοιπορικού μας. Μεγαλούπολη. Πλούσια, ονομαστή και ωραία με περίπου τρισεκατομμύρια ιστορία. Με πλήθος αλληλοδιδασκτικών σχολείων, παρθεναγωγείων και ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων, φιλόπτωχες αδελφότητες, κυριών και δεσποινίδων, λέσχες και Θεολογική σχολή και πλουσιώτατη βιβλιοθήκη.

Ο ναός του πολιούχου της πόλης Αγίου Ευγενίου, μας υποδέχθηκε σκυθρωπός, έρημος, αλλά κι επιβλητικός, σαν να μας έλεγε. Μη σκιάζεστε χριστιανοί. Μουσείο έγινα, αλλά περνώ τα μηνύματα της λαμπρής εποχής από το πέρασμα της χριστιανοσύνης. Κι όσο στέκω όρθιος, με την παρουσία μου εκδικούμαι ηθικά τους βέβηλους. Αλλά κι εσείς, μη με αφήνετε μόνο. Νά'ρχεστε όσο μπορείτε πιο συχνά, να παίρνετε από εμένα κουράγιο κι εγώ από εσάς τη δύναμη για να εξακολουθώ να υπάρχω.

Το αποκορύφωμα του ψυχικού συγκλονισμού συντελέστηκε στη Μονή της Παναγίας Σουμελά. Στο όρος Μελά, στην περιοχή της Ματσούκας, νοτιοανατολικά της Τραπεζούντος. Στο μεγαλύτερο προσκύνημα του Πόντου. Σωστή αετοφωλιά. Απάτητο «λιμέρι» των πιστών μοναχών Βαρνάβα και Σωφρόνιου, που στέγασαν την πίστη τους μαζί με τη θαυματουργό εικόνα της Παναγίας (σήμερα στην Καστανιά Βεροίας). Μακριά από κάθε επιβουλή και βεβήλωση. Με φύλακες τους αετούς και τους λύκους. Εκεί όπου η ψυχή μελαγχολεί αλλά και γαληνεύει. Μέσα στην απέραντη ερημιά, την άγρια φύση, τον αυθεντικό ήλιο και τον αέρα τον αμόλυντο.

Η εκδρομή έκλεισε με ένα φευγαλέο πέρασμα από τη «βασίλιδα των πόλεων» την λατρευτή Κωνσταντινούπολη, σαν επίλογος, αλλά και σαν πρόλογος συνάμα, για την επόμενη επίσκεψη που δεν πρέπει ν' αργήσει.

ΣΤΑΥΡΙΑΝΙΔΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΝΠΔΔ Κ.Α.Π.Η.

